TWEEDE PAUS ADRIANUSLEZING

28 JANUARI 2027

UTRECHT

JACOBIKERK, SINT-JACOBSSTRAAT 171 UTRECHT

Na de succesvolle eerste Paus Adrianuslezing 2026, wordt op 28 januari 2027 de tweede Paus Adrianus lezing gehouden. Het thema is:

Europa: regionalisering en de kracht van subsidiariteit

Regionalisering kan de Europese Unie versterken. Regio's in Europa gaan eeuwen terug, hebben een lange geschiedenis en staan dicht bij de mensen die er wonen. Iedereen heeft iets met zijn of haar regio. het leven in de regio gaat over identiteit, eigenheid, vertrouwdheid; het reikt over generaties heen. De regio raakt ook het begrip ‘subsidiariteit’, dat ’een centrale rol speelt in het katholiek sociaal denken en doen. Zeker sinds de encycliek *Quadragessimo Anno* van paus Pius XI in 1931. Hierin zet de paus het principe van de subsidiariteit uiteen. De leer van de subsidiariteit benadrukt dat wanneer iets, een activiteit of een beslissing, gedaan kan worden door een lagere entiteit, deze entiteit de aangewezene is voor deze taak. Of anders gezegd: verantwoordelijkheid laag neer durven leggen in de organisatie. Dit geldt zowel in het private als het publieke domein. Met 'solidariteit' vormt subsidiariteit de basis van -Europese samenwerking. Het betekent dat we de samenleving, ook Europees, van onderaf opbouwen. Europese samenwerking brengt ons niet zozeer bij een ‘unie’, maar een ‘gemeenschap’. Die is meer omvattend en niet alleen instrumenteel, wordt opgebouwd van onderop en benadrukt het gemeenschappelijke in plaats van het centralistische. De EU kan pas goed functioneren met deze lijn van denken. Allereerst omdat deze recht doet aan bestaande situatie, realiteit en gevoel, maar ook omdat, wanneer de EU niet openstaat voor de regio’s, deze juist een anti-Europese koers opgaan. Overigens zullen regio's binnen de EU veelal cultureel het eigene koesteren, maar juist op andere gebieden willen samenwerken. Natuurlijk eerst op nationaal, lands-, niveau, maar vervolgens breder. Omdat ze te klein zijn. En dan blijkt Europa relevant en waardevol. Regio’s en vervolgens landen zullen samenwerking zoeken op gebieden als veiligheid, economie en rechtsstaat.

Juist in een groter wordend Europa, een Europese samenwerking waarbij meer landen zich aansluiten, moet en kan er oog zijn voor de eigen identiteit en regio. Dat versterkt de Europese samenwerking en slagkracht. Zoals Europa vervolgens buiten haar grenzen ook weer de samenwerking zoekt.

Zijn er leerpunten om deze Europese regionalisering vorm te geven? Zeker. Ook het Heilig Roomse Rijk was een verzameling van regio’s, van hertog- en prinsdommen, van graafschappen en kerkelijke gebieden. Waar nodig en passend zocht men de schaalvergroting via het leenman-leenheerstelsel. Wederzijdse rechten, plichten en versterking. Een prachtig vorm van schaaloptimalisatie die recht doet aan culturele diversiteit, pluriformiteit en

mensen. Ook kan de Europese Unie leren van Zwitserland, waar de kantons veel ruimte en zeggenschap hebben. Subsidiair denkend en handelend.

Het is deze gedachtelijn die we in de tweede Paus Adrianuslezing willen laten terugkomen. Juist om Europa te versterken en met oog voor regio's en culturele pluriformiteit.

Lezing door **drs. Ingeborg ter Laak**, lid van het Europees Parlement voor het CDA.

Co-referaat door **drs. Heiko Jessayan**, filosoof en oud-journalist voor VPRO, NRC en het Financieele Dagblad.

Datum: 28 januari 2027

Plaats: Jacobikerk, Sint Jacobsstraat 171, 3511 BP Utrecht

Aanvang: 15.30 uur (inloop 15.00 uur)

- Woord van welkom
- Lezing Ingeborg ter Laak
- Co-referaat Heiko Jessayan
- Gesprek met de aanwezigen
- Informele afsluiting (tot 18.30 uur)

De bijeenkomst wordt mede mogelijk gemaakt door het Adrianusfonds.

Graag vernemen we of u aanwezig kan zijn. Aanmelden:
pausadrianuslezing@advanderhelm.nl

Met vriendelijke groet,

Ad van der Helm
Rob van de Beeten